

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górásza a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. R. Čirča v právnej veci žalobkyne **M. K.**, bývajúcej v K., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. Máriou Vajdovou, advokátkou, so sídlom v Kysuckom Novom Meste, Litovelská 871, proti žalovanému **R.B.**, bývajúcemu v K., **o určenie, že žalovaný nesplnil podmienky na vydanie osvedčenia**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 24 C 52/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 14.júla 2010 sp.zn. 7 Co 75/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobkyne **z a m i e t a**.

Žalovanému nepriznáva právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 9. februára 2010 č.k. 24 C 52/2008-116 určil, že žalovaný nesplnil podmienky na vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľnosti – pozemku parcely č. 92 C-KN zastavané plochy a nádvoria o výmere 585 m² v kat. úz. K. L. na základe notárskej zápisnice notára JUDr. Kubaščíka so sídlom v Kysuckom Novom Meste zo dňa 27. januára 1999 sp.zn. N 326/98, Nz 27/1999 a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden

z účastníkov nemá právo ich na náhradu. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa má právny záujem (§ 80 O.s.p.) na tom, aby „osvedčenie vydané v rozpore so zákonom v katastri nehnuteľnosti nespôsobovalo tie dôsledky, ktoré sú mu zatiaľ priznané – žalovaný je na LV zapísaný ako vlastník“. Hoci sa žalobkyňa nedomáha v tomto konaní určenia vlastníckeho práva, v prípade vyhovenia žalobe, zápis v prospech žalovaného bude vymazaný a aj keď pozemok nebude na základe rozsudku naďalej vysporiadaný, bude aspoň odstránený protizákonný stav. V merite veci vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa zdedila v roku 1981 po svojom otcovi okrem poľnohospodárskej pôdy a humna aj rodinný dom, ktorý bol postavený na spornom pozemku, že tento pozemok sa nestal predmetom dedičstva (bol majetkovo nevyporiadaný) a že od tohto obdobia žalobkyňa začala dom s pozemkom užívať „ako vlastné nehnuteľnosti“. Žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, že by sa v období od roku 1963 do roku 1981 uchádzal o pozemok ako svoje vlastníctvo. Jeho tvrdenie, že sporný pozemok mu darovali rodičia v roku 1963, ktoré prvý krát uviedol až v priebehu konania, považoval za ničím nepreukázané, nemajúce žiadnu logiku a hodnotil ho ako účelové. Z dokazovania nevyplývalo ani to, že by si po roku 1981 k pozemku nárokoval vlastnícke právo (rokoval so žalobkyňou o jeho užívaní, vyzýval žalobkyňu, aby rešpektovala jeho vlastnícke právo k pozemku). Dospel preto k záveru, že žalovaný nesplnil zákonné podmienky pre nadobudnutie vlastníctva k spornému pozemku vydržaním. Navyše, vydané osvedčenie nespĺňalo náležitosti osvedčenia ani podľa Notárskeho poriadku a ani podľa zákona č. 293/1992 Zb. Žalobe žalobkyne o určenie, že žalovaný nesplnil podmienky na vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľnosti preto v celom rozsahu vyhovel. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom zo 14. júla 2010 sp.zn. 7 Co 75/2010 na odvolanie žalovaného rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh žalobkyne o určenie, že žalovaný nesplnil podmienky na vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľnosti, zamietol a rozhodol o náhrade trov celého konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žaloba v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. predpokladá naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení, ktorý nie je daný najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo, pričom nedostatok naliehavého právneho záujmu vedie k zamietnutiu žaloby. V danej veci dospel k záveru, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, lebo v danom prípade rozsudok vydaný na základe žalobného návrhu nie je spôsobilý zmeniť (zlepšiť) jej

právne postavenie. Žalobkyňa svoje vlastnícke právo totiž nepreukazuje na ňu znejúcim tzv. nadobúdacím titulom (zmluvou alebo súdnym rozhodnutím), keďže doposiaľ nebola zapísaná ako vlastníčka predmetnej nehnuteľnosti v príslušnej evidencii právnych vzťahov k nehnuteľnostiam (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo 16. decembra 2008, sp.zn. 2 M Cdo 20/2007, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ako R 55/2009). Okrem toho z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že osvedčenie o držbe vlastníckeho práva bolo už vydané. Podľa zaužívanej súdnej praxe, vychádzajúcej z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, ktoré sú publikované ako rozhodnutia R 8/2000 a R 111/2000 je zrejmé, že je daný naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) O.s.p. na určení, že žalovaný nespĺňa podmienky na vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľností podľa zák. č. 293/1992 Zb. (ktorou sa môže odstrániť hroziaca neistota v právnom postavení účastníkov konania) v štádiu, keď sa podmienky oprávnenej držby u tohto účastníka skúmajú a pokiaľ ešte osvedčenie podľa § 2 a nasl. citovaného zákona v znení platnom do 31. novembra 2000 nebolo vydané. V tomto štádiu je možné ešte dôvodne skúmať, či žalovaný má alebo nemá také postavenie držiteľa, ktoré je významné pre postup podľa § 2 a nasl. citovaného zákona. Po vydaní osvedčenia, ako tomu bolo v danej veci, okresný súd na základe žaloby, že žalovaný nespĺnil podmienky na vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľností, tieto podmienky už skúmať nemôže, keďže takýmto žalobným návrhom nemôže dôjsť k odstráneniu neistoty v právnom postavení žalobkyne (nie je podstatné, či osvedčenie bolo vydané podľa § 2 a nasl. zák. č. 293/92 Zb. v platnom znení alebo podľa § 63 zák.č. 323/92 Zb. – Notárskeho poriadku v platnom znení). Rozsudok okresného súdu preto v zmysle § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala včas dovolanie žalobkyňa. Žiadala rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedla, že odvolací súd jej nesprávnym postupom odňal možnosť pred súdom konať a že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. odôvodnila tým, že vzhľadom na priebeh a výsledky konania na súde prvého stupňa, ako i obsah odvolania žalovaného, bolo jej legitímnym očakávaním, že v odvolacom konaní budú prerokovávané len otázky, ktoré viedli k vyhovaniu žalobe súdom prvého stupňa (teda iba vecná stránka sporu) a nie procesná prípustnosť žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane,, založil na iných právnych záveroch, než súd prvého stupňa, bolo jej

odňaté právo namietat' správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde. Bola teda vylúčená z realizácie jej priznaných procesných práv, konkrétne z možnosti vyjadriť sa k právnym záverom odvolacieho súdu. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom uviedla, že v prípade vyhovenia žalobe, osvedčenie vydané v rozpore so zákonom nebude spôsobovať v katastri nehnuteľností tie dôsledky, ktoré mu sú doposiaľ priznané. Naliehavosť jej právneho záujmu je daná predovšetkým tým, že na základe vyhovujúceho rozhodnutia súdu bude zápis v katastri nehnuteľnosti svedčiaci v prospech žalovaného vymazaný, a teda bude odstránený protizákonný stav. Ak je totiž niekto neoprávnene zapísaný na liste vlastníctva ako vlastník, s nehnuteľnosťou môže disponovať. Podľa jej názoru sa dotknutá osoba môže domáhať aj výroku, ktorým sa odstránia tieto negatívne dôsledky osvedčenia, vydaného na základe zákonných podmienok, ktoré žalovaný zjavne nesplnil. Mala za to, že jej naliehavý právny záujem na požadovanom určení je podľa § 80 písm. c/ O.s.p. daný. Opačný právny názor vyslovený odvolacím súdom považovala preto za nesprávny.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalobkyňa nedôvodne namieta, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie „nečakane“ na iných právnych záveroch, než súd prvého stupňa, čím jej odňal možnosť pred súdom konať. V priebehu konania (pred súdom prvého stupňa a aj pred odvolacím súdom) obhajoval totiž argumentáciou použitou odvolacím súdom svoje pozície. Záver krajského súdu, podľa ktorého žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, považoval za správny. Navrhoval preto dovolanie žalobkyne zamietnuť a priznať mu trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je podľa zákona (§ 242 ods. 1 O.s.p.) viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi a obligatórne sa zaoberá

procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V posudzovanej veci žalobkyňa tvrdila vady konania uvedené v § 237 O.s.p., a to konkrétne vadu uvedenú pod písm. f/. Dovolací súd preto osobitne skúmal, či konanie pred odvolacím súdom (ne)bolo postihnuté práve touto vadou.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Rozhodnutiu súdu musí teda predchádzať zákonné konanie (fair process), t.j. taký postup súdu, v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim. Ide o procesné práva, ktoré môže účastník uplatniť nielen v konaní na súde prvého stupňa, ale aj v odvolacom konaní. Realizácia týchto práv v odvolacom konaní je spravidla znemožnená vtedy, ak odvolací súd založí „nečakane“ svoje zmeňujúce rozhodnutie na skutočnostiach a z nich vyvođených právnych záveroch, nikým doposiaľ netvrdených, prvostupňovým súdom nehodnotených, ku ktorým sa neúspešný účastník nevyjadroval, lebo k tomu nemal dôvod. Za tejto situácie sa neúspešný účastník až z rozhodnutia odvolacieho súdu dozvie o týchto (nových) skutočnostiach a právnej argumentácii, v ktorom štádiu už nemá možnosť zaujímať k nim stanoviská, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie alebo aspoň spochybnenie a vyjadrovať sa k prijatým právnym záverom.

Podľa dovolacieho súdu v posudzovanej veci však o takýto prípad nejde.

Z obsahu spisu totiž vyplýva, že zástupca žalovaného už na pojednávaní pred súdom prvého stupňa 19. januára 2010 namietal nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení po úprave návrhu na začatie konania, pričom súd prvého stupňa sa

otázkou právneho záujmu žalobkyne v svojom rozsudku zaoberal. Najpodstatnejšie však je, že žalovaný v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa výslovne uvádzal rozhodujúce skutočnosti a právnu argumentáciu na podporu správnosti svojho názoru o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení. Toto odvolanie bolo jej zástupkyňi riadne doručené (viď č.l. 140 spisu) a teda žalobkyňa mala možnosť predvídať, že odvolací súd sa bude pri prejednaní odvolania touto otázkou zaoberať a mala tiež možnosť na právnu argumentáciu žalovaného v súvislosti s touto otázkou reagovať. Tým, že tak v písomnom vyjadrení k odvolaniu z 9. marca 2010 neurobila, sama sa z tejto možnosti vylúčila. Odvolací súd svoje zmeňujúce rozhodnutie nezaložil „nečakane“ na odlišnom právnom názore, než súd prvého stupňa, ako to mylne tvrdí žalobkyňa a teda nepostupoval spôsobom, ktorým by žalobkyňi znemožnil realizáciu jej procesných práv, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim. Žalobkyňa preto v dovolaní neopodstatnene namieta, že odvolací súd jej odňal možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd nezistil ani existenciu žiadneho ďalšieho dôvodu obsiahnutého v taxatívnom výpočte uvedenom pod písmenami a/ až d/, e/ a g/ § 237 O.s.p.

Ani procesné vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nevyšli v dovolacom konaní najavo.

Dovolací súd napokon pristúpil ku skúmaniu vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska dovolacieho dôvodu, ktorý žalobkyňa podľa obsahu dovolania uplatňuje a to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, konkrétne na nesprávnom posúdení otázky jej naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa názoru dovolacieho súdu, odvolací súd dospel v danej veci k správnej záveru, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na určení, že žalovaný nesplnil podmienky

na vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľnosti. Dovolací súd sa stotožňuje s dôvodmi v tomto smere v rozhodnutí odvolacieho súdu uvedenými, považuje ich za výstižné a v podrobnostiach na ne odkazuje. Na potvrdenie ich správnosti dodáva, že žalobkyňa podala žalobu po vydaní osvedčenia o držbe nehnuteľnosti v čase, kedy už žalovaný ako osoba uvedená v tomto osvedčení bol v evidencii nehnuteľností zapísaný za vlastníka predmetnej nehnuteľnosti. Za tohto stavu vyhovie žalobe o určenie, že žalovaný nespĺňa podmienky pre vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľnosti, ktorej účelom je zmariť tretej osobe možnosť domáhať sa vydania takéhoto osvedčenia, neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu (vlastníckeho práva k nehnuteľnosti). I keď by kataster nehnuteľností vykonal na základe vyhovujúceho rozsudku zápis formou záznamu (katastrálny zákon nepozná zápis formou výmazu vlastníckeho práva), dosiahol by sa iba stav, kedy by zápis vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti v katastri nesvedčil žiadnej osobe (pozemok by ostal vlastnícky neusporiadaný). Ak preto zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností už svedčí na základe osvedčenia inej osobe, ako tomu bolo v danej veci, celý obsah spornosti vlastníckeho práva k veci možno vyriešiť uplatnením žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti takto zapísanej na inú osobu, včítane žaloby o určenie, že vec patrí do dedičstva právneho predchodcu žalobcu (otázka, či žalovaný spĺňa podmienky pre vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľnosti má v tomto konaní povahu predbežnej otázky). Len formou takejto žaloby možno úplne sporný právny vzťah medzi účastníkmi úspešne vyriešiť.

Obsah dovolania žalobkyne nebol teda spôsobilý spochybniť správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska dovolacích dôvodov v ňom uvedených. Žalobkyňa preto napadla dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Keďže v konaní neboli zistené vady uvedené v § 237 O.s.p. a konanie pred odvolacím súdom netrpí ani inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Na jeho písomné vyjadrenie z 5. októbra 2010 z hľadiska rozhodovania o trovách dovolacieho konania neprihliadol, lebo advokát nepredložil plnomocenstvo, z ktorého by bolo zrejmé, že je oprávnený zastupovať žalovaného, v mene ktorého sa vyjadril, aj v dovolacom konaní.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2012

JUDr. Ladislav Górasz, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová